Kis-Czell, 1899. I. évfolyam. 18. szám. Vasárnap okt. 29.

KIS-CZELL ÉS VIDÉKE

KÖZERDEKŰ FÜGGETLEN UJSAG.

Mejelen minden vasárnap. Jelige: »Küzdelem az igazságért!«

Előfizetési ár:
Egy évre . . . . 4 frt. | Negyedévre . . 1 frt — kr.
Fél évre . . . . . 2 „ | Egyes »szám ára — „ 10 „
Szerkesztővel értekezhetni: szerdán, csütörtökön és pénteken.

Felelős szerkesztő:
HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmati-tér 76. szám Ide intézendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

A szőlők rekonstrukciója.

Országszerte bevégződött a szüret s a miniszterium hivatalos jelentései szerint az idei termés jónak mondható. Gazdaságilag óriási jelentősége van a szüretnek hazánkban. Az ország az idén nagy mennyiségü bort produkált és visz a piaczra.

Pár év előtt a filokszera pusztitása oly rohamosan terjedt, hogy nem is igen lehetett a védekezésre gondolni. Csak kevés szőlős gazda gondolt idejében a szénkénegezésre.

A szőlő soha se volt nálunk általános, rentabilis gazdasági ág, s az elpusztult szőlők rekonstrukciójára se igen gondoltak a gazdák. A szőlőföldbő szántóföld lett s hozama tetemesen kisebb összeget képviselt. Az amerikai alapon való uj ültetés költséges voltánál fogva nem lett népszerü, mert akik megpróbálták nem sokra mentek vele.

Ily módon a hegyi szőlők nálunk luxus dolgokká váltak, a szőlőterületeket kivágták és parkot telepitettek rájuk, a régi préházak helyére diszes villák épültek s a hegy nyaraló teleppé vált, hol volt árnyék, kényelem, játszóterek stb. — csak éppen szőlő nem termett. A paraszt szőlője pedig kukoricza, krumpli földdé vált s a pincze veremmé formálódott.

Ekkor divatba jött a homoki szőlők létesitése. A szőlősgazdák fejcsóválva nézték az ujitást s várták a mások sikereit. Ugyan miféle bor teremhet a homokon? kérdezték a gazdák s azzal érvelték, hogy sok helyen még a hegyeken se termett igazi jó bor.

Igy azután jó ideig közönynyel viseltetett a szőlősgazda a homokszőlők iránt, belenyugodott a veszteségbe, mert hiszen terem buza elég, ha alacsony is az ára. A homoki szőlők telepitésével alaposan el is késtünk.

Ámde elkövetkezett az az idő, mikor a buza ára nagyon leszállott s a mezőgazdaság ho ama rendkivül csökkent; az állattenyésztés is csak csekély hasznot hozott s csak ekkor jutott a gazda eszebe a szőlő, mely a homoktalajon is szép jövödelmet hozott.

Néhány kiváló, előrelátó gazda nem is gondolkozott sokat. Belátta, hogy a szőlőtermelés sokkal jövedelmezőbb még a homoktalajon is a gabonatermelésnél. A bor nincs alávetve annyira a tőzsde árfolyamainak, a börzianerek manóverezéseinek, mint a gabona. Alkalmas homokterületen csak hamar megkezdődött a munka országszerte. Nagy része volt ebben a kormánynak is, mely nem igen kimélt áldozatot, hogy a gazdák előtt ennek a művelési ágnak minél több hivet szerezzen.

Ezek a szőlők most már teremnek is s el lehet mondani, hogy az ország jó bortermésének legnagyobb részét ezek adták.

Mégis aránylag nagyon kevés vidéken folyik a homokszőlő gazdálkodás. A nép még nem jött rá, hogy értéktelen homokterületeit szőlővel ültesse be. Legtöbbnek nincs rá költsége, de hiányzik szakértelme is. Pedig az egész országot bejárták a szaktanitók.

Azonkivül a nép irtózik minden ujitástól s a csapások megrenditették bizodalmát.

A szőlős gazdának valóságos harczot kell folytatni a szőlő különféle ellenségeivel. A filloxera már csak a hegyi szőlőkben ellenség, de a peronospora, a gyökérpenész és a liszharmat már a homoki szőlőkön is nagy csapás, melyekkel szemben a védekezés igen nehéz. Másfelől az olasz borok beözönlése, de főleg a gyártott borok a szőlőművelést majdnem lehetetlenné tették; a költségesen előállitott természetes borokat lekonkurálta a borgyártás. Midőn pedig a hatóságok a borgyárosok ellen razziát rendeztek, annak sem lett kellő eredménye, hanem az, hogy a borfogyasztás nagyon megcsappant.

Ily körülmények között nem is számithatunk a bortermelés nagy fellendülésére. A nép biztatásra szorul, kecsegtető példák kellenének neki, hogy tegye a szőlőt gaz-

TÁRCZA.

A k.-czelli zsidó hitközség multja.

Irta: K. J.

Kicsiny, de lelkes csapat munkás és eredményekben gazdag életét akartam a feledéstől megóvni, midőn a jelzett község 25 éves történetét a »A kis-czelli zsidó hitközség története 1895-ig« czimmel 144 oldalra terjedő munkában megirtam. E munka tartalmával kivánom a t. olvasó közönséget rövid, jellemző vonásokban megismertetni.

A XIX. század elején Kis-Czell lakossága szórólag rom. kath. volt, a legelső zsidó lakos Pick Zsigmond volt, ki 1841 ben telepedett le. A második állandóan letelepedett hitfelünk dr. Freund Benedek orvos lett, ki 1847-ben kötözött be Simonyiból. Őt követte dr. Joachim jónevü és köztiszteletben álló orvos. Gyermekeinek nevelője: Helfi I. ki Kossuth egykori palatinusa volt

A 60-as években már nagyobb arányban történtek a letelepülések. Hitsorsosaink foglalkozásra nézve többnyire kereskedők voltak és nagy mértékben hozzájárultak a város anyagi jólétének előmozditásához. Az iparosok száma aránylag kevés volt, mivel — mint mindenütt — ugy itt is hitfeleinket hajlamuk és tehetségük inkább a kereskedelem felé vonzotta, másrészt mivel a kézműipar terén a város már letelepülésük előtt a fejlődés megfelelő fokán állott.

1870-tól, vagyis azon időponttól kezdve, midőn önálló testületté szervezkedtek, bezárólag 1895-ig a hitk. tagok száma évről-évre növekedett, ugy hogy a helyi hitközség 1895-ben a hozzátartozó Ság és Dömölk fiókközségek lakóival együtt 78 családot számlált.

Hitfeleink legnagyobb része a magasabb adófizetők sorába tartozott, ami kitünik a városi levéltárban levő régibb adókivetési lajstromokból. A város lakossága mindig méltányolta törekvésüket, zavartalan egyetértésben éltek egymással, sőt az érdemesebbeket különböző tisztségekre is emelték időnkint.

*

A kis-czelli zsidók 1870-ig Simonyi, régi conservativ jellegü hitközség kebelébe tartoztak. Azonban az anya- és fiókközség között idővel jelentékeny nézeteltérések merültek föl, mert meggyőződésüket nem tudták az anyaközség conservativ, elavult jellegével és a kor követelményeinek meg nem felelő institutióval összeegyeztetni, beállott tehát 1870 ben a szakadozás.

Kis-Czell már geografiai fekvésénél fogva is alkalmasabb volt, hogy a hitélet központjává legyen, mert a hitközség administrátióját nagyon megkönnyitette, mivel a zsidó hitközségek nem rendelkeztek és nem rendelkeznek még maig sem az autonom jogkörrel, mint más törvényesen bevett vallásfelekezetek, nogy a tagsági dijak és egyébb a hitélettel járó fizetési kötelességek mulasztás esetén, valamint a vallás-életen belül előforduló egyenetlenségeket elsimitsa Tehát peres ügyeik elintézésében politikai hatósághoz kellett fordulniok, mely szintén helyben székelt, mivel a vitás kérdések, akár magánjellegüek, akár közérdekűek is voltak azok, már nem vitettek a papiszék elé, mint hajdan, mikor az állam még nem vonta meg tőlük a korlátlan itélkedési jogot.

A helyi zsidóság 1870. február 28-án tartotta alakuló közgyülését, melyen az alapszabálytervezet pontról-pontra elfogadtatván, még ugyanazon év márczius 9-én a megyei hatóság által jóváhagyatott.

*

A hitközség legjobbjai voltak azok, kik a letünt25 év alatt a testület élén állottak, hogy a közérdek szolgálatába szegődve, ezt legjobb[illegible] suk és tehetségük szerint előmozditsák, fényes példát mutatva a jövő nemzedéknek, hogy ügyszeretet és buzgóság által mennyi szépet és nemeset alkothat az ember aránylag rövid idő alatt.

A közbizalom a főbb tisztségek betöltésénél mindig a legérdemesebbek felé fordult, kik a közügyekben tanusitott fáradhatatlan tevékenységök által jelentékeny hirnévre tettek szert, ugy hogy adminisztrázió tekintetében Kis-Czell huzamos ideig a vasmegyei zsidóság központja volt. Innen intézték a VIII izr. közs.-kerület ügyeit, végezték el ügyes-bajos dolgait.

Cselekvésüket higgadt megfontolás s gyors kivitel jellemezte még akkor is, ha nagyobb anyagi áldozatokról volt szó, vagy bonyolultabb kérdések kerültek napirendre.

Ahogyan érvényesiteni tudták tekintélyö-

dasságban előkelőbb helyre, ne sajnálják tőle a költséget és fáradtságot.

Ám a jó példa még mindig ritka, a körülmények nem kedvezőek, a példaadók küzdelmei nem biztatók.

Pedig mennyi alkalmas homokterület hever parlagon.

Hálás munkát végez az, ki a népet felvilágositja a szőlőtermelés előnyeiről.

De azért minden jel arra mutat, hogy a szőlőtermelés — hála Istennek — nagy lendületet vesz s a szüretnek már a közel jövőben is nagy gazdasági jelentősége lesz s nem lesz aféle közönséges naptári terminus

— l. —

Az erkölcs morálja.

Kis-Czell, 1899. okt. 26.

Az emberi halandóság misztikus mezében szomoru tényenkint konstatálódnak a közelgő huszadik századnak mindjobban elfajuló erkölcsi morálja. Az elszomoritó kategóriák sorából közlünk néhányat, mely egy legujabb hivatalos miniszteri jelentésben áll.

Közismert állapot az, hogy nálunk az öngyilkosságok száma napról napra nő, de csak kevesen vannak, akiknek fogalmuk van arról, hogy a haladásnak ezen árnyrégiójában mennyire vagyunk. A miniszteri jelentés szerint Magyarországon 1881—1887 ig évenkint átlag 1348; 1892—1895-ig átlag 2052, 1897 ben 2880 és 1898-ban 3031 öngyilkosági eset volt. Az esetek szaporodása, melyekbe az öngyilkossági kisérletek nem foglalvák, szinte megdöbbentő s a körülmények, melyek közt a végzetes cselekményeket végrehajtják mind erősebben mutatják az erkölcsi elavulást és az epikurizmus uralmának pusztitó hatását.

Egy másik nagyon jelentékeny és társadalmilag szomoru dolog az elválások szaporodása. Száz évvel ezelőtt Magyarországon nagyon ritka volt az elvált férfi vagy nő, de nagyon ritka volt még harmincz évvel ezelőtt is, fő leg a középosztály körében. Ma pedig ugy megszaparodtak, hogy immár alig keltenek föltünést s csak az van hátra, hogy a mételyt, mely a felsőbb osztályokat ellogta, lehatoljon az alsóbb néposztály körébe is; a haladás e terén azután be lesz tetőzve.

A harmadik kategória, melyet a morálstatisztika szempontjából ki kell emelnünk az örültek és hülyék szaporodása. Tudjuk, hogy azok az állami és magánintézetek, melyeket az elborult elméjüek számára emeltek, csak egy kis részét birják magukba fogadni azoknak, a kiket el kellene helyezni. Az őrülteknek és hülyéknek hivatalosan megállapitott száma megközeliti az ötvenezeret s ezek közül csak mintegy 2400 van állami intézetekben elhelyezve.

De menjünk még egy lépéssel tovább. Hivatalos források szerint a sorozásra jelentkezőknek egyre kevesebb százaléka válik be katonának. A nemzet tehát a helyett, hogy nyerne erőben és egészségben, éppen az ellenkező irányban halad.

A gyermekhalandóság évről-évre fokozódik, a tüdőgümőkór pusztitása nagy arányokat ölt s azok az esetek is, a melyekben az egyén a jogi renddel összeütközött, feltünő módon szaporodnak. Csak a kihágások számát véve, látjuk e téren való szomoru haladásunkat, a mennyiben 1881 ben 111.227 egyént itéltek el. 1893 ban 293 000 egyént s 1897 ben már 380.000 volt a megbüntetettek száma.

A nemzet tehát nem csupán erkölcsé ben sülyed hanem meg kell ernie azt is, hogy az a test, melynek mindent alárendelünk, elsatnyul és betegesebbé lesz, mintha erkölcsi épség nélkül a testi épségét sem lehetne föntartani. Lesujtóbb kritikát gondolni sem lehet. Az erkölcsi érzék tompul, a politika, a pénz és az epikureizmus szolgálatába állott s ezzel együtt hanyatlik a testi erő és egészség. *Figyelő.*

Apró adósságok.

Alig létezik a föld kerekségén ember, aki még apró adósságot ne csinált volna. Az élet esélyei oly számosak, hogy még a leggazdagabb ember is juthat oly helyzetbe, hogy hirtelen apró költségeit nem fedezheti s ha bármily rövid időre is, mégis embertársai szivességét kell, hogy igénybe vegye.

De nem a gazdagokról szólok, hanem arról a hires alakról, amely örökös pillanatnyi pénzzavarban leledzik. Gondot okoznak a nagy kiadások, ezeket minden áron fedezni kell; a kis kiadások legföljebb kellemetlenek és az átlagembernek szoktak akadni jóbarátjai, akik a kellemetlenségből kimentik. Igaz, hogy csak bizonyos ideig, mert ha az apró adósságok annyira felszaporodnak, hogy a „nagy adósság"-gyüjtő nevére is beillenek: következik a nyomasztó gond, amelyre már sokkal ritkábban akad jóbarát, aki segitene azt vállunkról leszedni.

Ime a hóforgeteg utja: Iczi piczi hópehely az egész, amikor a hegytetőről megkezdi gördülő utját s mire leér a mélységbe, eltipor, agyonzuz embert, jószágot, házat, gazdaságot.

Azt a kis hópelyhet kellene utjában feltartóztatni, hogy lavinává ne legyen. Emberi kéz nem igazithatja a természetet, ám az életben vigyázni lehetne, hogy az apró adósságokból nagyok ne legyenek, legelsőbben ugy, hogy apró adósságokat különös kényszer nélkül ne csinálunk.

Mert az apró adósság majdnem mindig a könnyelmüség következménye. Figyelmet nem forditunk rá, alig vesszük számba és csak akkor szörnyüködünk és ijedünk meg, amikor észrevesszük, hogy a sok kicsi mily sokra ment.

E századbeli gentry-knek az apró adósság volt a megölője. Hej, de sokakat ismerek, akik vig zeneszó mellett, jóbarátjaik körében mindig mindig megfeledkeztek arról, hogy mulatságaikat apró adósságok árán szerezték meg maguknak és csak akkor ébredtek fel lethargiájukból, amikor már hangos dobszó hirdette: „Ki ad többet érte?" Minő ébredés ez a jóllétben megszokott, kényelmét, mulatságát mindenek fölött szerető, dologtalan embernek.

Majdnem merném állitani, hogy az apró adósság a magyar jellegzetes vonását képezi. Lovagias, vendégszerető, gavallértempói a takarékosság alapját, a kicsinynek megbecsülését teljesen kizárják. Maga a természet évszázadokon át bő áldást nyujtott a magyarnak s nem csoda, hogy a kiről az anyaföld oly édesen gondoskodott, zsugori nem lehetett. A szomszédokról nem gondoskodott a jó isten oly bőségesen. A szük bevételek takarékosságra kényszeritették őket s amit ők a lovagiasság és vendégszeretet tulajdonságaiból nélkülöznek, azt kitünően kifejlett takarékossági érzékkel kárpótolták.

Ime igy kellett következni. A külföldön a bevételek nagyjában egyformák maradtak, a legszükebbre szabott kiadások is egyformák maradtak. Nem ugy hazánkban. A kiadások itt is egyformák maradtak ugyan, de a bevételek nagyon, de nagyon csökkentek. Nagy baj, de nagyobb annál, hogy a föld termékeiből élő nép még ma is alig képes a változott viszonyokkal számolni. Ha akadtak is néha néha olyanok, akik a nagy kiadásokat redukálni képesek voltak, alig tudok rá példát, hogy valaki a kis kiadásokról is le tudott volna mondani. Ez a gavallér felfogással homlokegyenest ellenkezett volna. Minthogy pedig a kis kiadásokra sem volt elég fedezet, nyakra-főre csinálták az apró adósságokat, amelyek annyira végzetesekké váltak.

Hazánk jelenlegi agrárszocziális helyzetének okozója nem utólsóbban tehát az apró adósság.

Azt hiszem, a nevelésben rejlik a baj. Nemzedékeket neveltek elméletileg, amelyeket a krajczár és fillér értékéről fel nem világositottak.

Ha majd a serdülő ifjuságba beoltjuk azt az érzést, hogy csak a legvégső szükség esetén kérjen vagy fogadjon el kölcsönt: akkor fogjuk csak elérni, hogy a meglett férfiak tulnyomó része anyagi zavarokkal nem fog küzdeni és a haza jólléte is gyarapodni fog. *B. É.*

HIREK.

— **Tisztelettel** kérjük vidéki hátralékos előfizetőinket a hátralékok mielőbbi beküldésére és az előfizetések megujitására. Vidéki előfizetőink kényelmére lapunkhoz nemrég posta-utalványokat mellékeltünk, kérjük ez utalványokat felhasználni.

— **Szerkesztő-változás.** Husvéth Sándor ur, a „Kis-Czell és Vidéke" eddigi felelős szerkesztője, a mai nappal megszünt a lap szerkesztője lenni és annak további vezetését és szerkesztését a mai számmal átvette a lapnak kiadója és főszerkesztője, ki ezentul mint felelős szerkesztő szerepel a lapnál. Ezuttal tudatjuk olvasóinkkal, hogy felelős szerkesztőnk szerdán, csütörtökön és péntekenként állandóan Kis-Czellben tartózkodik s vele értekezni lehet hirlapunk irodájában (Gyarmathy-tér 76.)

— **Halottak estélye.** Milliók ajkáról fog a Mindenség Urához szálni az esdő ima az elhunytak lelkiüdveért s a harangok hivó zugása kiséri az embereket a temetőbe, szeretteik sirjához, mikor jövő szerdán este, az emberiség kegyeletének legmagasztosabb ünnepestélyén: a halottak estélyén ki fognak gyulni a halottak birodalmában a kegyelet milliárdnyi gyertyalángjai. A domborult sirok imazsámolyánál térdepel ekkor szegény és gazdag, ott az örökigazság honában, hol nincsen különbség: az emberiség halóporában . . . A természet altató dalt sir a sirok felett, altató dalt az elhunytak örökké tartó álmai felett, mely végre kioltja az örökvilágosság jelképeért kigyujtott

---

ket befelé, ép oly mértékben szereztek maguknak tiszteletet kifelé, midőn az egyesületet a hatóságoknál, más idegen testületeknél képviselni s érdekeit jogtalan támadásoktól megóvni kellett. E téren oly erkölcsi eszközökkel és messze terjedő összeköttetésekkel rendelkeztek, hogy becsületére válhatott volna bármely nagyobb hitközségnek.

A humanizmus terén szintén lépést tartottak a korral. Bármily nemesebb eszme felkarolásáról volt szó, szóval tettel igyekeztek az ügynek propagandát csinálni. Az emberbaráti intézmények egész sorát találjuk, melyeknek a helyi hitközség pártoló vagy rendes tagja lett. nem is emlitve a jótékonyság terén egyébként kifejtett üdvös munkálkodását. Akárhányszor előfordult, hogy az elemi csapást szenvedett hitsorsosok segély kimutatásain a kis-czelli izr. hitközség adománya magasabb összeggel szerepelt, mint a nálánál 4—5-ször nagyobb hitközségeké.

S mindez a képviselőtestület ügyes és céltudatos vezetésének volt köszönhető, mely az alakulás évében 11 tagból, 1895-ben már 21 tagból állt.

1879-ben disztagokká választattak: Schweiger Márton Bpest, Koromlói Schey Fülöp Bpest, dr. Böke Gyula Bpest, dr. Friedman Bernát B.-pest, dr. Rosenberg Sándor Bécs, Weisz Sándor Páris, Pick Vilmos Szombathely, dr. Schreyer Lajos N.-Kanizsa, dr. Lázár Miksa N.-Palánka, dr. Kommen Ignácz N.-Atád.

(Vége köv.)

gyertyalángokat s az emlékezés jeléül virágkoszorukkal diszitett sirokat a pusztitó természet veszi birtokába . . .

— **Áthelyezés.** Az igazságugyminiszter Béry István muraszombati kir. aljbirót hasonló minőségben a sárvári kir. járásbirósághoz helyezte át

— **Filloxera.** Kis-Somlyó község szőlőjében a filloxera megallapittatván, ennek folytán Kis-Somlyó község hatarát a földmivelésügyi miniszter alá helyezte.

— **Uj országut.** A pápa—nemesdömölki ujonnan készitett országut, a Nemes-Dömölkről a vasuti állomás mellett vezető szárnyuttal együtt már teljesen elkészult s átadatott a forgalomnak

— **Országos vásárunk**, mely e héten, kedden tartatott meg, minden tekintetben nagy forgalmu volt.

— **Kérelem.** Lapunk baratait, olvasóinkat és előfizetőinket tisztelettel arra kérjük legyenek szivesek a tudomásukra jövő, náluk előforduló s hirlapi közlésre érdemes hireket nekünk beküldeni. Különösen kérjük erre vidéki előfizetőinket, ama megjegyzéssel, hogy a felmerülendő postakiadásaikat mi a legnagyobb készséggel megtéritjuk. Lapunk hű tükre kivan lenni Kemenesalja vidékének igy nagy sulyt fektetünk hirrovatunkra, evégett kérjük minden egyes olvasónk szives jóakaratu támagatását. A beküldendő hireket kérjük csak egyszerüen a maga száraz valóságaban papira vetni, mi majd átgyurjuk azt annak rendje és módja szerint. Fődolog, hogy a hirek a valóságnak megfelelően legyenek megirva.

— **Fényképészet.** Hartmann Henrik jóhirü fényképész, ki évek óta a szomszédos zalamegyei városokban eszközöl felvételeket, e héten varosunkba érkezett s fényképészeti felvételeket eszközöl. A lapunk mai számában található erre vonatkozó hirdetesét ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Eljegyzés** Reich Sándor, helybeli ács iparos polgartarsunk a mult szombaton jegyezte el magának Ostfi-Asszonyfaról Horváth János gazdatiszt kedves és szeretetreméltó leányát, Rózát. Az Isten áldása legyen figyökön.

— **Tüzvész.** Nagy tuzvész pusztitott a szomszédos veszprémmegyei Szergényben. A délutani órákban kigyuladt Szabó Sándor udvarán egy szalmakazal s a község északi része csakhamar tuztengerben állott. A nagy szélviharban gyorsan terjedt a tüz. Nagy nehezen sikerült végre a tüzet lokalizálni; a község felerészben leégett. A kár igen jelentékeny, egyrésze azonban megtérül a karosultaknak biztositas révén Lapzártakor értesülünk, hogy a fenti tüz eset alkalmával két asszony több szarvasmarha stb. bentégett.

— **Nyomdai** munkákat izléses kivitelben, jutányos áron készit hirlapunk könyvnyomdája. Megrendeléseket elfogad hirlapunk kiadóhivatala.

— **Gyászlovat.** Sulyos csapás érte Nagy Pál kis-czelliügyvédet és családjat, Irén leanya, Tótkomlóson, hol postakiadó nő volt, rövid szenvedés után maghalt. A megboldogult fiatal leány hires szépség volt

— **Megdrágult kávé.** A Santosban kitört bubonpestis a kávéra való káros hatását már érezteti, amennyiben egy nap alatt a kávé ára mazsanként 5 márkával emelkedett s elérelathatólag még jóval emelkedni fog.

— **Uj adó.** Az 1898 évi XXI. törv. czikk alapján uj adó állapittatott meg, az ugynevezett országos betegápolási pótadó, mely a rendes állami adónak 3%-át képezi Ennek folytán a megyei szegény és betegápolási pótadó megszünik, az idén azonban még mindkettő fizettetik.

— **Uj intézmény a gazdák részére.** A földmivelésügyi miniszter a földtani intézet keretében egy külön osztályt létesit, amelynek az a rendeltetése, hogy a gazdasági művelésre szánt területeket, talajokat, különlegesen a gazdálkodás gyakorlati érdekei szempontjából vizzgálja és [illegible] osztály-szerveselőnek osztálynak nevezik.

— **Vinczellér-iskolák pályázatai.** A ménesi, tarczali és tapolczai vinczellér-iskolak az 1900-iki tanévre való felvételre pályázatot hirdetnek. Ménesen és Tapolczán a tanfolyam jan. 1-én kezdődik és 1 évig tart Tarczalon a tanfolyem deczember 1-én kezdődik és szintén egy evig tart. A pályázat részletesen a „Földmivelési hivatalos lap 42-ik számában olvasható. Ez a lap meg van minden község elöljáróságánál.

— **A vasmegyei kultur egylet** alakuló közgyülését ma tartja Szombathelyen a vármegyeház nagytermében. Az előkészitő bizottság elnöke Károlyi Antal alispán.

— **Egy hü községi szolga halála.** Hirdi János, Nemes-Dömölk községnek egy negyedszázadon volt hűséges községi szolgája hunyt el a mult vasárnap. Nemes Dömölk község elöljáróság testületileg jelent meg a hűséges, kitartó községi szolga temetésén és koporsójára koszorut helyezett e feliratal: »A munkás és kitartó községi szolgánk, Nemes-Dömölk község«.

— **Hamis ezüst forintosok** vannak egy idő óta forgalomban a vidéken. A pénz könnyen felismerhető amennyiben hiányzik nagyrészéről az oldal körirat s különben is szürkének Minden esetre ajánlatos a pénzt megvizsgálni mert a megkarosodáson kivül még az a kellemetlenség is harul az illetőre, hogy a biróság a vizsgálat alkalmával megidézi

— **Csendőrségi szemle.** Szelestey Károly székesfehérvari csendőr-alezredes szemle utjában folyó hó 23-án Kis-Czellben a csendőrség felett szemlét tartott, amely alkalommal a csendőrség működése felett elismerésének adott kifejezést. Szelestey alezredes még ugyan az nap innét Jánosházára utazott.

— **Tüz gyermek által** Kemenes-Mihályfán a mult vasárnap a Vidos József tulajdonát képező ház udvarán, Tőke István hasonnevü 6 éves fia egy az udvaron talalt gyufával meggyujtotta a szalmakazalt, melyben 740 kereszt gabona szalmája volt összerakva A kár 550 frt., biztositva volt 600 frt értékig.

— **Megszunt lépfene.** Kis-Sitkén a lépfene megszünt, a község a zár alól feloldatott.

— **Gabona árak.** Legutóbbi hetivásár éppen nem mondható nagy forgalmunak, aránylag csekély volt a hozatal. Árak: Buza 8.20-ig, rozs 6 20—30 ig, árpa 6.20-ig, zab 5 frtig adatott el.

— **A fűző ellen.** A romániai közoktatásügyi miniszter az összes leányiskolákhoz a következő rendeletet küldte:

„Minthogy ugy a tudomány, mint a gyakorlat kimutatta, hogy a fűző az egészség ártalmára van, mivel a mell szerveinek működését akadályozza, — ennélfogva elrendelem, hogy az iskolak növendékeinél a fűző viselése a legszigorubban eltiltandó.“

A román közoktatásügyi miniszternek ez a rendelete nálunk is igen elkelne. (Szerk.)

— **Fizetés képtelenség.** Heinczman János, a szombathelyi »Szabária« szalloda tulajdonosa fizetés képtelen lett e héten. Valószinü azonban, hogy ügyét mielőbb rendezi. Heinczmánt állitólag a nagymérvü váltó kezesség, melyet másokért vállalt, döntötték fizetés képtelenségbe. Heinczemán a Dunántul leghirnevesebb szállodása s mint vagyonos ember volt ismeretes, fizetés képtelensége mindenkit meglepett

— **Elszállitott feleség gyilkos** Stubán Antal vönöczki lakost, ki a mult hónapban nejét meggyilkolta s ez idő óta a kis-czelli járásbiróság fogházában volt elzárva, a héten elszállitották a szombathelyi kir. törvényszék fogházába.

— **Tanitók gyülése.** A kemenesaljai esperesség keretébe tartozó róm. kath. tanitók gyülésüket csütörtkön tartották Kis-Czellben. A gyülés befejeztével a tanitók ebédre a »Korona« szállodába gyültek össze. A tanitói gyülés jegyzőkönyvét hirlapunk jövő számában fogjuk egész terjedelmében közölni.

— **Elszállitott három jó madár.** Testi-lelki jóbarátok voltak Levél Mihály és Fischer Simon budapesti- és Szározgáti Béla pécsi lakosok, nótárius zsebmetszők. Örök hűséget és barátságot fogadva egymásnak, bejárták az országot s különösen előszeretettel látogattak el az országos vásárokra mivel a vásárokon legtöbb »balek« akad. Az ily uton-módon szerzett pénzen azután testvériesen megosztozkodtak s vidáman élték napjaikat a legközelebbi műtétig. De mivel manapsag senki sincs biztositva az esetleges „balesetek“ ellen, Levél Mihály és társait is utólérte a „baleset“ a kis-czelli csendőrség képében, kik a dolgozásban levő nótárius zsebmetszőket a mult hónapban tartott kis-czelli országos vásáron elfogták és a kis czelli járásbiróság börtönébe zárták őket a nagy munka fáradalmait kipihenni. Itt teljes hét hétig pihentek a hűséges törvényszék kivánta őket elszállittatni, hogy törvényt üljön felettek Tolnamegyében elkövetett büneikért A három jeles zsebmetszőt kedden szállitották el erős fedezet mellett uj szállásukra, honnét aligha fognak egyhamar vendégszereplésre indulni az országos vasárokra. Akiknek e jeles három firma zsebbeli kárt okozott, jelentkezzenek a szegszárdi kir. törvényszéknél.

— **A kötelező koronaérték számitása.** A belügyminiszter a következő körrendeletet intézte az összes törvényhatóságokhoz. Az 1899. XXXVI. törvényczikk 2-ik §-a értelmében 1900 évi január 1-től kezdve az összes törvényhatósági és községi számadások, bevételek és kiadások koronaértékben állapitandok meg és a számadások ebben az értékben vezetendők. Ugyane törvényczikk 3 §-a értelmében továbbá a törvényhatóságok és községek felügyelete alatt álló, vagy közczélokat szolgáló testületek, alapok, egyesuletek, szövetkezetek és intézetek könyvei és számadásai koronaértékben vezetendők. Ennél fogva tekintettel arra, hogy a törvényhatósági és községi (rendezett tanácsu városi) jövő évi, a fontebbiek szerint már koronaértékben megállapitandó költségvetések tárgyalásának ideje már elérkezett, továbbá, hogy a számadási könyveknek a jövő évre szintén a koronaérték szerint elkészitése és berendezése iránt is előzetesen a kellő időben kell gondoskodni, fölhivom a törvényhatóságot, hogy az ezen irányban szükséges intézkedések megtételét ugy a saját belső és külső igazgatása és háztartása, mint a vármegyébe kebelezett községek (rendezett tanácsu városok) igazgatása és háztartása érdekében haladéktalanul rendelje el.

— **Az erjedő bor áldozata.** Szücs Dezső nagyfaludi földbirtokos badacsonyi szőlőjében a mult héten az uj bor erjedéséből származott szénsavnak lett áldozata egy Viosz nevü munkás. Viosz a pincze nyitásán észrevette, hogy a bor az egyik hordóból kifolyik és Nagy Ignácz vinczellérrel a pinczébe ment. Alig értek le a pinczébe, mindketten eszméletlenül terültek el a földön. Ekkor érkezett segitségükre Szücs Dezső és bátyja, Szücs István huszár százados, a kik kihozták mindkettőt a pinczéből, de Vioszt már nem tudtak életre kelteni. Megölte a veszedelmes gáz.

Értesités.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy több oldalról jött szives felszólitás folytán helyben, **Scheiber Bernát**-féle há

fénykepészeti felvételeket

eszközölök.

Ismerve a helybeli és vidéki közönség magasabb művészeti érzékét, biztosithatom, hogy a legfokozottabb igényeit is kielégithetem.

Készitek felvételeket **legfinomabb kivitelben, minden genreban**; a fényképek kitünően sikerült voltaért kezességet vállalok.

Felvételek borus időben is eszközöltetnek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Hartmann Henrik,

fényképész, Bécsből.

2937
1899 tk. szám.

Árverési hirdetmény kivonata.

Tompa Sándor nemes magasi lakós végrehajtatónak Balogh Lajos és neje Szabó Éva nemes magasi vegrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 350 frt tőke követelés. ebből 120 frtnak 1895. évi szeptember 1-től, 115 frtnak 1896. november 1 től és 115 frtnak 1896. julius 25 től járó 5% kamatai 34 frt 45 kr., perbeli 12 valamint jelenlegi 8 frt 30 kr. és a még felmerülendő költségeknek kielégitése végett az 1881. 60. t. cz. 144. § a alapján és a 146. §. értelmében a szombathelyi kir. törvényszék a kis czelli kir. járásbiróság területén fekvő Nemes-Magasiban fekvő a nemes magasi 120 sz. tjkvben foglalt A † 1 sor 832/a hrszámu ingatlanra 329 frtban ezennel megállayitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül **1899. évi november 24-ik napjának d. e. 10 órája** Nemes Magasi községházához tüzetik ki.

A venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10%-át bánatpénz fejében a birói kiküldött kezéhez letenni.

A vételár és ennek az árverés napjától számitandó 5% kamatai három hó alatt három egyenlő részletben fizetendő.

Az árverési feltételek az alulirt hatóság és Nemes-Magasi községházánál tekinthetők meg.

Kis Czell, 1899. szeptember 11 én.

LÁSZLÓ, kir. aljbiró

533/1899. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szombathelyi kir. törvényszék 1899. évi 6684. számu végzése következtében dr. Porkoláb Mihály kis czelli ügyvéd, mint a kis czelli takarékpénztár csődtömeggondnoka javára, Néki Antal alsó-sági lakos ellen 260 frt s jár. erejéig 1899. évi augusztus hó 31-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján lefoglalt és 412 frt 30 krra becsült 40 mérő buza, 20 mérő rozs, 40 mérő árpa, 1 ló, 1 kocsi és szalma készletből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kis czelli kir. járás biróság 1899. évi V. 209/7. sz. végzése folytán 260 frt tőkekövetelés ennek 1899. évi január hó 29 ik napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltó dij és eddig összesen 30 frt 82 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Alsó-Ságon leendő eszközlésére **1899. évi november hó 6-ik napjának d. e 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kis-Czell, 1899. évi okt. hó 19.

VÉGH KÁLMÁN, b'r. vhajtó.

2865/1899 tkv. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

A kemenesaljai takarékpénztár végrehajtatónak Rozenberg Lajos vizsgálati fogoly végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 3000 frt tőkekövetelés és ennek 1899. márczius 1 től járó 6% kamatai 21 frt perbeli, 21 frt 10 kr végrehajtási már megállapitott, valamint jelenlegi 9 frt 65 kr és a még felmerülendő költségeknek kielégitése végett a kis czelli kir. járásbiróság területén lévő, a kis-czell pórdömölki 68 sz. tjkvben A. I. 93., 100. hsz. a. foglalt 73 sz. házas ingatlanból Rosenberg Lajosnak 1/5-öd résznyi illetőségére 1801 frt és a † 92 hsz. alatt foglalt 74 sz. házas ingatlanból ugyanannak 1/5-öd résznyi illetőségére 50 frtban megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik. Az árverés megtartására határidőül **1899. évi november hó 18-ik napjának d. e. 9 órája** ezen kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatósághoz kitüzetik.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árnak 10% át bánatpénz fejében a biróri kiküldött kezéhez letenni. A vételár és ennek az árverés napjától számitandó 5% kamatai három hó alatt lefizetendők.

Az árverési feltételek alulirt hatóság és Kis-Czell községházánál tekinthetők meg.

Kelt Kis-Czellben a kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóságánál 1899. aug. hó 30.

Dr. SZABÓ PÁL
kir. aljárásbiró.

---

5 forinton felüli megrendeléseknél 5% 10 frton felülinél 10% árengedmény.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás!

KOSSUTH LAJOS utcza Bazárépület.

Gáspár Kálmán
URI és NŐI FODRÁSZ KIS-CZELLBEN.

KOSSUTH LAJOS utcza Bazárépület

Bel- és külföldi illatszer, szappan és pipere czikkek nagyraktára.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani minden **bel- és külföldi** illatszer-, szappan és pipere czikkeimet, melyekkel raktáramat legujabban páratlan mennyiségben szereltem fel, s amelyeket bátran merem ajánlani a n. é. közönségnek:

a valódi franczia és angol gyártmányokat

u. m. Illatszerek: **Ylang-Ylang** valódi Ibolya, Szelencze, Rózsa, Rezeda, Jasmin, Opoponax, Irisblanc Chypre, Esshauquet, Gyöngyvirág, Heliotrappe, Jockey-Club, Muquet, Patheulyis, Violette de Parne stb. stb. **25 krtól 6 frtig.** Toilett-szappanok a fenti illatokban és Fehérliliom, Glycerin-ibolya, Speick, Moschus, Napraforgó, Däring-bagoly, Acáczia Széna, Szovon superle, Glyczerin-vaselin, Tojásolaj és Mandola stb. stb. **8 krtól 1 ft 50 krig.** Pipere-czikkek: Herczegnői viz, Iris-Créme, Toillet vizek, Veloutine, franczia fehér rózsa és crem, Leitner-féle pléh és carton-dobozokban fehér és rózsa Gölinger-féle fehér és rózsa Kielhauser-féle párisi hölgypor **10 krtól 1 frt 50 krig.** Száj- és fogszerek: Olol prf. Dr. Robert Grenie-féle szájviz és fogpor. Prf. Dr. Heider-féle fogpor. Treu és Nuglich-féle és Lennis-Doufaint-féle odontine. Sarg-féle Kalodont **35 krtól 1 frtig.** „Baby" gyermek fogkefe, fog- és körömkefék, — melyekről 3 évi jótállást nyujtok, hogy a szőre nem hull ki — **45 krtól 1 frtig.** Bajuszkenőcsök: „Lengyel Lajos," „Jászberényi" „Franczia kinyomó" „Magyar nemzeti" üvegekben és kinyomó 15 krtól 80 krig. — Legujabb és legjobb Venus brilantine 35 kr. Haj és bajuszkefék 15 krtól 3 frtig. Franczia gummi különlegességek. A legujabb divatu disz-frizura, oldal és konty-fésük és hajtűk, bontó- és sürü-fésük **20 krtól 1 frt 50 krig.** — Hajsütő vasak, körömvágó ollók **80 krtól 2 frtig.** — Kinin-viz, a mely a hajkihullást meggátolja és a fejkorpát eltávolitja, **üvegenkint 1 frt.** — Ferencz-pálinka dr. Rober Grenzietől. — Születés és névnapi alkalmi ajándékul illat- és fésű cassetták **1 frtól 30 frtig.** — Massiró keztyűk darabja 50 kr. — Liwerpooli szivacsok legnagyobb választékban 10 krtól 10 frtig; kocsi mosó szivacsok 1 frtól 6 frtig. — Az itt felsoroltakon kivül e szakmába vágó bármiféle czikkeket nálam meglehet rendelni, melyet a legrövidebb idő alatt pontosan teljesitek.

Vidéki megrendeléseket utánvét vagy a pénz előleges beküldése mellett lelkiismeretesen és gyorsan teljesitek.

A n. é. közönség számos megrendeléseit kérve vagyok

kiváló tisztelettel:

Gáspár Kálmán,
uri- és női fodrász KIS-CZELL.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás!

5 forinton felüli megrendeléseknél 5% 10 frton felülin 10% árengedmény.

Legnagyobb nyeremény
legszerencséseb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE:
A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:
1.000,000 korona.
A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő

		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	„ „	200000
2	„ „	100000
1	„ „	90000
1	„ „	80000
1	„ „	70000
2	„ „	60000
1	„ „	40000
5	„ „	30000
1	„ „	25000
7	„ „	20000
3	„ „	15000
31	„ „	10000
67	„ „	5000
3	„ „	3000
432	„ „	2000
763	„ „	1000
1238	„ „	500
90	„ „	300
31700	„ „	200
3900	„ „	170
4900	„ „	130
50	„ „	100
3900	„ „	80
2900	„ „	40
50.000	nyer., jut. összegben	**13.160,000**

Az ötödik nagy magyar kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és **100,000** sorsjegyre ujból **50,000** nyeremény jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió, 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szives mielőbbi megrendeléstűknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész 1-ső osz. eredeti sorsjegyet 6.— frt.
„ fél „ „ „ „ 3.— „
„ negyed „ „ „ „ 1.50 „
„ nyolczad „ „ „ „ —.75 „

küldünk szét utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése-e ellenében. — A huzások után megküldjük t. vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azokon mindenki megjelenhetik. — Kérjük a rendelményeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. évi november 16. és 17-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.
a magyar királyi szab. osztálysorsjáték főelárusitói
BUDAPEST. V. KER. VÁCZI-KÖRUT 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizetünk ki t. vevőinknek; rövid idő alatt két millió koronánál többet.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. és TSA uraknak Budapest.

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. sz. osztálysorsjáték ered. sorsjegyet hiv. tervezettel küldeni.
Az összeget ..... frt } utánvétel-uni körem / postautalványnyal küldöm } A nem tetszőt törlendő.
Pontos cim .....

Nyomatott a kiadó „Vörösmarty"-könyvnyomda és hirlapkiadó vállalat gyorssajtóján Devecserben, 1899.